

A cégvezető*

Egy életre megpecsételted magad az új nővel. Azt hitted, isten lábát fogod meg, holott épp nem. Azt hitted, senki nem tud veled elbánni, mert átlátsz mindenem, mert te mindig egy lépéssel előbbre tartasz, s mire a többiek odaérnek, a te gondolatod már hetedhét határon túl van, megszerezve magának azt, amit meg akart szerezni. Mindegy, milyen politikai erő kerül hatalomra, te mindig megtalálsz a magad helyét, mindig kikaparod azt, ami neked és a gazdasági vállalkozásodnak kell, épp azt a gesztenyét. Senki nem akadályozhatja meg a cég folyamatos növekedését, még te sem, nem beszélve a munkatársakról, akiktől úgy és akkor váltál meg, amikor és ahogyan a cég szükségessé tette. Eddig együtt tudtunk menni, mondtad annak, aki a legelőjétől melletted volt, és az első lépéseknél elengedhetetlen társad volt, ő hozta például azt a befektetőt, aki lehetővé tette, hogy ez a vállalkozás végre elinduljon, mert alaptőke nélkül nem lehet céget építeni. De mit lehet kezdeni azzal, aki kielégítőnek tartja az aktuális helyzetet, és örökösen azt sutogja a füledbe, sőt mások előtt is mondja, hogy ne kockáztassunk, örüljünk annak, amit elértünk, mert ez nem kevés, és bőséges megélhetést biztosít, olyat, amiről korábban, amikor egy állami vállalatnál dolgozott, álmodni sem mert volna. De az, amit csinálunk, nem a megélhetésről szól, mondtad, mire ez a kolléga, hát mi másról. Ennek a kollégának az a más, amit nevezhetnénk lényegnek akár, a vállalkozás saját megélhetési igényén túl való növekedése, nem volt érdekes. Az ilyentől meg kell válni, mert az ilyen kolléga olyan, mint az öngyilkos nyakára kötött súly, csak húzza magával az egész céget a pusztulásba, és te arcerezdülés nélkül tudtad mondani, ez még a régi irodában volt, egy bérelt lakás Lágymányoson, hogy akkor ma délután pakolhatsz, de a cégre vonatkozó dokumentáció, ugye, marad. Amikor ez a munkatárs azzal jön elő, hogy de hát ezt nem teheted, hisz eddig mindig mindent együtt, és utal arra is, hogy család, akkor azt mondd, hogy ezt nem te teszed, neked az a kötelességed, hogy az amúgy közösen indított vállalkozás akarátát véghez vidd. A korábban a beosztásában és a cégben elfoglalt helyében oly biztos munkatárs összetörve ült azon a széken, amely az összepakolás idejére még az övé volt, de holnaptól egy másik munkatárs foglalja majd el. Aztán pár óra múlva leszegett tekintettel kotródott ki az irodából, nem köszönt azoknak, akiket nem sokkal ezelőtt szinte a barátainak hitt, úgy gondolta, ők is benne vannak abban, ami most történik veled.

Összetört.

Otthon elmosogatott. Hogyhogy, kérdezte a felesége. Van időm, mondta, mert már nincs állása, és elmesélte az igazságtalan kirúgás történetét, benne a te könyörtelenségedet, hogy épp az az ember, akivel és akiért. A feleség

---

* Részlet egy ősszel megjelenő regényből (a szerk.).

megsajnálta ezt a férfit, s csak este kérdezett rá, hogy meddig lesz ez így, a korábbi munkatárs meg mondta, hogy még nem tudja, de a végkielégítés elég sokáig kitart. A feleség nem szólt semmit, s mikor a férfi közeledett, alvást színlelt, hisz nagyon fáradt volt, mert neki volt munkája, és a mosogatáson kívül minden egyéb dolgot ő csinált a családban. Szóval alvást ő mindig hitelesen tudott színlelni, s egy kis színlelés után már aludt is. A kirúgott munkatárs pedig álmatlan hevert majdnem reggelig, hogy most akkor merre tovább. Néhány órára elaludt, nem a kirúgásról álmodott, hanem egy autóversenyről, bőgtek a fejében a forma egyes gépek, fáradtan kelt ki az ágyból, árnyéka volt csak a kirúgás előtti önmagának. Ez az árnyék csinálta meg a reggeli kávé és a szendvicseket a gyerekeknek. Gyorsan kiürült a lakás, mindenki sietett, csak az árnyék maradt ott egyedül, pizsamában.

Nem, te soha nem tévedsz, mindig tudod, mit kell tenni. Amikor veszélyhelyzet volt, minden hitelezővel meg tudtál állapodni, s amikor valami miatt, épp az utolsóval egyezkedtél, az átütemezést akartad fixálni, mégsem sikerült a megállapodás, kiderült, hogy a teljes cég a legfontosabb ingatlanokkal és eszközökkel már régen egy másik cég tulajdonába került, aminek persze titokban te voltál az alapítója, bár a törvények értelmében a papíron a te neved nem szerepelt. Mire a csődbiztos megérkezett, hogy kivegye azt, ami még kivehető, már csak egy raktárhelyiség volt néhány ócska bútor darabbal. Hát a többi érték, kérdezte a csődbiztos. Ez maradt, mondtad, ebből látszik, hogy ez a vállalkozás tényleg csődben van. A körmére nézünk ennek a problémának, mondtad a csődbiztos, hogy nincs-e itt valami törvénytelenység. De téged nem kell féltetni, meg vagy kenve minden hájjal, aztán persze a csődbiztos is meg lett kenve, ha nem is hájjal, hogy ne verje a nyálát, hogy nincs elég bevétele az eljárásból. Mindenki egyszerűen működik, különösképp a csődbiztosok.

44

Nem, a te agyadon senki nem járhat túl, mert az olyan agy, ezt állítottad magadról, amit korábban már mondtam, hogy olyan agy, ami mindig egy lépéssel előbbre jár. Te olyan vagy a pénzügyek terén, mint egy felfedező, havonta kiáltottad el magad, hogy PÉNZ! Pénz van a láthatáron! És Kolumbusz három hajója, amely háromból legfeljebb kettő nevére emlékszel, vagy csak egyre, amit megénekelt egy diszkózenekar a hetvenes években. A Santa Maria és két, többnyire ismeretlennek tekinthető társa (egyébként a Nináról és a Pintáról van szó) máris megközelítette a partokat. Kiirtottad az indiánokat, mert azok olyan hülyék tényleg, hogy nem is kell célozni, eleve a lövedékek elé vetik magukat, és a végén csodálkoznak, hogy egy rezervátumban kötnek ki, ahol az államtól kapott alamizsnán élhetnek életük végéig, vagy olyan adósság sújtja őket, frankalapú hitel, amit még az unokáik sem tudnak visszafizetni.

Engem senki nem verhet át, gondoltad, én Kolumbusz vagyok, Cortéz, aki megdöntötte az Azték Birodalmat, Pizarro, aki meghódítja az inkákat, holtan olyan hülye vagy, hogy a legócskább hazugságoknak bedóltél, amikor az új nő, így mondtad később, belepecsételte magát a szívedbe, pedig csak megpecsételt egy életre, miként a vágómarhákat pecsételik meg. Bedóltél, hogy nem fekszik le veled, mert ő nem akar egy házasság szeretője lenni, hogy

benne van ilyen morális mérleg, ő nem akar egy másik nő életének elveszejtője lenni, ő is nő, és átérzi, hogy mit érezhet az a nő, akivel így bánik el egy szerető. Ha még fontos az a kapcsolat, akkor maradjon, mert a házasság az mindent felülír, ő nem akar elhagyott gyerekeket és elhagyott feleséget maga mögött. Ki tudna jövőt építeni mások fájdalmára, hát ő biztosan nem, mégiscsak van az emberben egy erkölesi gát, mondta, mintha bárkinek is az elhagyottak közül az fájna jobban, ha a férfinak szeretője van, s nem az, hogy el lettek hagyva.

Te helyeseltél, hogy ez mennyire így van, és hálás vagy azért, mert ez a pecsét, ami örökre megbélyegzett, így gondolkodik, mert észre sem vette a csalafintaságot, ha lenne érzésből osztályzat, te még a pótvizsgán se mennél át. De az érzést nem osztályozzák, mert készsége tárgy, mint a rajz és az ének, na, azokban sem jeleskedtél, mert az ilyesféle dolgokat már gyerekkorodban is értelmetlennek tartottad, legfeljebb a műgyűjtés, mert abban van egy pénzügyi modell is, mint az ingatlanok esetében, azt kell előre tudni, hogy melyik környék értékelődik fel, és ott vásárolni, a felértékelődés után eladni, a busás hasznot zsebre tenni, helyesebben újabb vásárlásokra fordítani. A műtárgy-kereskedelem, az igen, szarér-húgyér venni Munkácsyt, és eladni horroráron, de rajzolgatni vagy idióta népdalokat, hogy szánt a babám csireg-csörög sejhaj a járom, elszolmizálni, hát tényleg mekkora ökörség.

Annyira örülök, hogy ilyen vagy, mondtad, és vágyakozva néztél, amely nézés már idejekorán jelezte, hogy csapdába estél. Valamint, folytatta az erkölcsileg makulátlannak mutatkozó titkárnő. Valamint, nem akar egy olyan férfiközpontú rendszer szolgálatába állni, ahol a férfiaknak tulajdonképpen mindent szabad, akárcsak minden felelősséget mellőzve, egy nőt megcsalni, egy másikat pedig visszaélni az életével, évekig lekötni, s ellehetetleníteni számára a normális párválasztást. Azt én sem akarnám, mondtad, és mindent elhittél, még a kötőszavakban is igazságot láttál. Valamint, olyan, ahol, tulajdonképpen. Nem néztél rá, hogy hány éves, harmincnégy, és nem kolostorban töltötte az éveit, hogy ott volt már az egyetemen az a játékgyártó, aki kreatív játékokat eszel ki és gyárt, s lepi el ezekkel a játékokkal az igényes nyugati polgárság lakásait. Mert most minden kreatív, ami nem kreatív, az már jobb, ha nem is létezik. Az Európában felnövekvő gyerekek számára már semmi kihívást nem jelent az élet, hisz minden olyan biztonságosan működik. Mikor volt már háború, senki nem is emlékszik. Szóval kénytelenek a nyugati lakók a játékok terén kitalálni olyan leleményes eszközöket, amelyek megmozgatják a gyerekeik agyát, mert különben biztos, hogy alulmaradnak a mindennapi életben maradásért küzdő keleti és közkeleti lakossággal szemben, s így nem pusztán biológiailag veszíti el Európa a csatát, amit már jó régen elveszített, hanem intellektuálisan is, s végül még az illegális bevándorlást is a valahai bevándorlók leszármazottai fogják ellenőrizni, s esetleg kitoloncolják a bevándorlás ellenzőit, s az idegen kultúrák ellenségeit ősi lakhelyükről, amely lakhelyet egyébként illegális bevándorlóként foglalták el ezer vagy ezeröttszáz éve, lerombolva egy fejlett birodalmat, kitoloncolják őket egy afrikai éhség- vagy háborús övezetbe, hogy ott bizonyítsák be a felsőbbrendűségüket.

A játégyártónak nagyon ment az üzlet, csak szórakozásból tanított az egyetemen, legalábbis ezt mondta, de valójában azért, hogy új nőket szedjen össze az aktuális tanévhez. És ez neki mindig sikerült, pedig már hatvan volt, de még mindig akadt egy szerencsétlen majdnem gyerekkorú lány, aki megmentőt látott benne, olyat, aki kiszabadítja a családi terror, s itt különösen az apára gondolt, fogságából, vagy épp megszabadítja az apa hiányából adódó lelki sérüléstől, holott ez a lány is, mint a korábbiak és a későbbiek is, csak egy aktuális díszítmény volt a játégyáros életén. Milyen öröm élni, mondta a játégyáros, a Pozsonyi úton mentek, a nap hét ágra épp, mintegy visszatükrözve a játégyáros hangulatát. Ennyire egy húron pendült a mindenséggel. Nagyon szerette a finom ételeket, a jó éttermetek, és úgy evett, olyan kicsattanó gyermeki boldogsággal, amitől még egy indiai éhezőnek is elmegy az étvágya, inkább beáll szerzetesnek Varanasiban, és csontsoványan egy életen át nézi étlen a Gangeszt, hogy miképpen sodorja el az életek maradványait, az elégetett tetemek porát az Indiai-óceán irányába.

Undorító látni egy ilyesfajta örömet, s ha még hozzáteszi magyarázatnak a gyerekkori éhezést, akkor az egésztől tényleg csak hányni lehet. A gyerekei meg is szakították vele a kapcsolatot, s nem azért, mert elbánt az anyjukkal, akit a játégyáros működése sodort az alkoholizmusba, kerül-fordul, a rendőrségre kellett menni érte vagy valamely egészségügyi intézménybe, ahová eszméletét veszve szállították, tele zúzódásokkal, sokszor letépett ruhában, amiből olyan testrészek is kibuggyantak, amely testrészeket illetéktelen szemek elől épphogy takarni szereti az ember. Emiatt is megszakíthatták volna vele a kapcsolatot, de valójában nem emiatt szakítottak vele, mert az ő anyjuk nem lett alkoholista, vagyis alkoholista lett, de nem kóborolt az utcákon, az egy másik anyuka volt, akit végül a gyerekei a lakásában találtak agyonverve, mert a legutóbbi élettársa így gondolta bizonyítani a szerelmét. Az ő anyukájuk otthon ivott, s csak estére részegedett le, s persze nem is lett elhagyva, mert a játégyáros mindvégig megóvta a házasságát, nem azért, mert szerette ezt a nőt, mert pont nem szerette, hanem a szakításokkor, mindig hivatkozási alap volt, hogy nem teheti meg, hogy elhagyja azt a nőt, aki feláldozta érte az életét. És elkezdte ecsetelni, hogy ez a feleség mennyi mindent tett érte, lemondott például, s itt mondott valamit, amiről lemondott, például a külkereskedői karrierról, ami várt volna rá, meg kibírta azt is, amit, és itt mondott valamit, amit kibírt, mondjuk szegényebb éveket, amikor, most persze furcsa elképzelni, de a játégyáros is gyakorta volt rosszkedvű és durva a családjával. Mert hát azért nekik sem ment mindig ilyen fényesen, volt vagy tíz év, amikor be kellett osztani, meg a hónap végén kölcsönkérni, meg a nyári számlákat őszre napolni. Úgy mondta, olyan sodró lendülettel, ahogyan evett, és akkor sem hagyta abba, amikor az épp lapátra kerülő szerető könnyek között mondta, hogy nem érdekel a feleséged, minden feleséget utálok, de a tiédet utálok a legjobban. Sírt, mert azt gondolta, hogy ő soha nem lesz feleség, akiért egy férfi dob egy fiatalabb, jó adottságú nőt, holott ő is az lett, s akkor megtudta, milyen érzés egy olyan férfival együtt élni, aki elviszi ugyan nyaralni, de legszí-

vesebben kilökné, mondjuk Velencében, ha épp ott vannak, a vaporettóból a csuklójára lakatolt gurulós bőrönddel együtt. Nem, a gyerekek a jóízű zabálástól irtóztak, így mondták, ez nem evés, ez zabálás, bár, ha nem az apjukról lett volna szó, bizonyára nem tartották volna annak, de pont az apjukról volt szó.

De hát, mondta a játékgyáros az undorodó gyerekeknek mosolyogva, na, és ekkor jött a mondat a gyermekkori éhezésről, felsorolva olyan ételeket, amelyeket ma már csak a reform- és környezettudatos táplálkozás elvadult hívei tartanak emberi fogyasztásra alkalmasnak, akik meg vannak győződve arról, hogy a szegénység az egészséges étrend kialakulását hozta a régi korok emberének, nem tömték teli magukat hússal meg mindenféle olyan táplálékkal, ami tele van káros, szintetikus anyagokkal, ízfokozókkal, mesterséges színezékekkel és állagjavítóval, nem, akkor még tudták, mi az, hogy helyes táplálkozás, bár az átlagéletkor, de ezt hiába is mondanánk ellenérvként, mert rögvest előjönne a csecsemőhalálózással, hogy amiatt volt alacsony, amit már az egészséges táplálkozás sem tudott korrigálni. Az apa elkezdte a de hát gyerekkoromban mondatot, amely mondatot a gyerekei már kívülről tudtak, pedig mindent elkövettek, hogy egy életre kitöröljék az agyukból. Apu, ez már tényleg mindennek a teteje, mondta a fia, visszataszító, amikor egy gazdag vállalkozó a jóllakottságtól kicsattanó arccal arról beszél, micsoda szegénységet kellett megélnie gyerekként, mert zsidók voltak, és gettó, egy lakásban nyomorogni megannyi vidéki rokonnal, összebújva éhesen rettegni, hogy egy korabeli rendfenntartó nem rúgja-e rájuk az ajtót, hogy végezzen velük, vagy épp gazdagok, mágnások és arisztokraták voltak, akiket a kommunisták kitelepítettek a Hortobágyra, na és még meghallgatni azt is, hogy ebben a sanyarú helyzetben is mennyire meg tudták őrizni a tartásukat.

Az arisztokraták és a mágnások tartása, annak örökös felemlegetése időnként több nyelven is, az olyan, hogy tényleg úgy érzi magát az ember, hogy már csak az arabok tehetnek rendet ebben a világban, hogy már csak az arabok képesek befogni a pofájukat azoknak, akiknek mindig is jól ment, s ha néha-néha egy kicsit megbotlott az életük, hát azt akkor évszázadokig felpanaszolják, hogy a király elvett tőlük egy várat, pont azt, amit a legjobban szeretett a család, vagy a Tanácsköztársaság alatt a falusiak rájuk gyűjtötték a kastélyt, még szerencse, hogy épp egy másikban húzták meg magukat, így aztán csak a cselédség égett meg. S amíg a sanyarú sorsukat ecsetelik, eszükbe sem jutnak azok, akiknek egész életükben a Hortobágyon kell élniük, és már ezer éve ott élnek, már a honfoglaláskor eldőlt a sorsuk, és még ezret fognak ott élni a leszármazottaik, mert a Hortobágyon nincs olyan ingatlan, ami cserearányos lenne egy városi ingatlannal, pláne egy fővárosival, sem pedig olyan tudást nem lehet szerezni, aminek birtokában eséllyel indulhatna egy hortobágyi szegénylegény a budapesti bulvárok világában. A népmesekutatók még azt is kimutatták, hogy a népmesék királyi palotája nem más, mint a nagygazdák háza és udvara, hogy egy igazi szegény, még a mesehősök közül való sem tudott akkorát álmodni, mint az igazán gazdagok élete.

Ha nem vagy vándormadár, akkor a Hortobágyról biztosan nem tudsz elköltözni. A hortobágyiak mindig hortobágyiak maradnak, s ha néha egy vakmerő közülük fellopakodik a fővárosba, azt aztán úgy megalázzák a fővárosi lakosok, hogy egy életen át gyűlöl mindenkit, akivel ezentúl együtt kell élnie, s csak a pillanatot várja, hogy bosszút állhasson a sérelmeiért. Ezért törtet egyre nagyobb befolyás elérésére, hogy majd ezt a befolyást arra használja, hogy megbüntesse azokat, akik megalázták őt, vagy potenciális lehetőség volt bennük, hogy megalázzák, bár nem tették. Egyáltalán nem gondol arra, hogy azért nem tették, mert nem volt bennük ilyen szándék. Meg van győződve arról, hogy lehetőségük nem volt rá, mert előbb lett befolyásos ez a hortobágyi ember, mint hogy megtehették volna. Az új munkatársak felvételekor csak azokat vette számításba, akiknek vidéki felmenőik voltak, a többiek teljesen esélytelenek voltak egy állásinterjún. Oda sem figyelt, miről beszélnek, ha épp bent volt, s nem bízta a vidéki, amúgy kesztölci származású háeresre a feladatot, aki persze egyáltalán nem volt kesztölci, csak a szülei költöztek oda, mikor az egyik rokon ügyvédi segédlettel kiiktatta őket a családi örökségből. Sajat erőből nem tudtak megfelelő budai ingatlanhoz hozzájutni, s végül Kesztölc mellett döntöttek, ahol aztán házat építettek, de először egy óriási kerítést, hogy a később elkészülő ház ablakából ne látszódjon ez a rendkívül jó adottságú és ezeréves történelmi múltra visszatekintő falu, ahol szinte késsel lehet vágni a nyugalmat. Ezt a lányt, egyedüli gyerek volt, arra nevelték, hogy vissza kell jutni a fővárosba, mert a vidék az olyan, hogy vidéken van, akkor is, ha csak húsz vagy harminc kilométerre van Budapesttől. Már a főváros határát átlépve, akárcsak egy lépéssel, minden más, és ők azt a másságot semmiképpen nem szeretnék öregkorukra, épp elég nekik, hogy a buzikat el kell fogadni, meg a cigányokat. Szóval ennek az egyetlen lánynak az a feladata, hogy visszatelepítse a családot, s ezalatt önmagukat értették, a fővárosba.

A játékgyártó csak habzolt tovább, az a nő pedig, aki most rajtad a pecsét, de akkor még a játékgyártó martaléka volt, mert az idő halad, és lejárt az az egy év, ami rá volt szánva a játékgyártó részéről. Ez a nő most álmélkodva hallgatta a fogak őrlésének hangját, a cuppogásokat, nézte azt a felszabadultságot, hogy akár kézzel is beletúrt a tányérba, esetleg az ujjával a szájába matatott, és a fogai közül maradékokat bányászott ki, amiket lecupantott az ujjá végéről, s kis rágómozgást követően bejuttatott a nyelőcsőbe. A nő, aki itt még fiatal egyetemista lány, egy vidéki városból származott, olyan családból, amely soha nem járt étterembe, ha igen, akkor mindig az étlapot lesték feszülten, főként az apa, persze csak az árakat, s nem úgy választottak ételt, hogy ezt a szarvasgombás szűzermét szívesen megenném, de kár, hogy elfogyott a Wellington-bélszín, hanem hogy mi van a legkisebb ár mellé odaírva. Rántott sajt. Na, az jó lesz a gyerekeknek, ugye, mondta az apa, és tényleg jó lett, mert más nem volt ebben az árfekvésben. Aztán még órákkal az ebéd után is arról beszéltek, mármint az apa arról beszélt, hogy ez egy rablás, ami az éttermekben folyik, ha mindezt boltban venné meg, mennyivel olcsóbb lenne, s akkor elmondta, hogy egy közeli helyen most leárazták a trappista sajtot, s ha akkor vett volna, több rántott sajtot ehettek

volna, és persze jobbat is, mert mennyivel jobb az, ami otthon készül, mert abban a bundában a sajtön kívül benne van a szeretet is, amit az anya érez a gyerekek és a férje iránt, amikor épp panírozza, aztán a forró olajba helyezi a sajtdarabokat.

A lány ott ült ebben a méregdrága étteremben, és nézte, hogy milyen kicsattanó örömmel eszi a férfi az ebédjét vagy épp vacsoráját. Ő csak salátát evett, mert meg volt győződve arról, hogy a férfi nem fogadná el, ha egy plusz deka megjelenne a csipőjén, s emiatt neki élvezetben inkább csak a férfi élvezete maradt. Ropogtatta a zöldféléket, mert ez egy olyan hely volt, ahová egyenesen a szántóföldről hozták a mezőgazdasági termékeket, annyira frissek voltak, gyakorta repülővel, mert rukkolát például jobb volt egy mediterrán termőföldről szállítani. Néhány törmelék odaragadt a salátástál oldalára, nem tudta a villával felszedni. Ült abban a kicsit savanykás dresszingszagban, nézte a férfit, végre elfogyasztotta az ételt, a saftot még egy darabka kenyérral ki is törülte, megteheti, mert elég gazdag ahhoz, hogy bármit megtegyen, s akkor, a kenyérfalat lenyelése után jött elő azzal, hogy ő nem tudja és nem is akarja elhagyni a családját, ugye erre nem is tett utalást. Csak a játékok terén volt kreatív, szakításkor mindig ugyanazt mondta már évek óta, persze mindig másik nőnek, így aztán ez a mondas annak a nőnek egyszeri és megismételhetetlen volt. Mondani kell, mert jön a nyár, és nem lehet együtt futtatni a családot meg a nőt. A nyár e téren pihenőévszak. Jó, néha egy-egy régi kapcsolat feltűnik azok közül, akik érzelmileg nem tudtak egy életen át leszakadni a játékgyártóról, mert ez volt az igazi fegyvere, az érzelmi kötés. Bár mindig üres mondatokkal kápráztatta el a hallgatóit, mert a játékgyártáson és az ehhez kapcsolódó üzleti tevékenységen kívül semmihez nem értett, ezt azonban képes volt látványos mondat- és gondolatimitációkba burkolni. A tanítványok le voltak nyugőzve, hatalmas igazságoknak látták a hatalmas semmit. Felfedezték magukban a hiányszorongást, amit az anyjuk nem kielégítő szeretete okozott, s hogy vágyaik, hogy ezt a hiányszorongást leküzdjék, valójában a lehetséges szabadsága és korlátja is az életüknek. A játékgyáros rendkívüli módon vonzódott az ellentétekhez. Az igazság egyszerre van és nincs, kezdte egyszer az előadását, a szerelem egyszerre kiteljesülés és bezáródás. Amikor egy-egy mondatot igazán jól eltaláltak vélt, megállt, s mintha ő is elgondolkodna, az arcát kicsit az ablak felé fordította, rézsút megemelve, ha épp besütött a nap, akkor be is csukta a szemét, kicsit napoztatta a szemhéjait, amit belülről festett aransárgára a nap. Aztán e termékenynek látszó másodpercek után megszólalt, hát igen, épp ebben rejlik a gondolkodás gátja, és itt nem bírta volna abbahagyni, így hát hozzáfűzte, s persze egyben a szabadsága is. Mert bármiről gondolkodhatunk, ám ez a gondolkodás soha nem juttat bennünket nyugvópontra, mert nyugvópont mint olyan, tulajdonképpen nincsen. És egy diák sem mert visszakérdezni, hogy tanár úr, a nyugvópont mint olyan, az milyen. Egy fiú bepróbálkozott egyszer, hogy miképpen lehet valami egyszerre önmaga és önmaga ellentéte, de a többi diák leugatta, hogy mit kötekszik, hány értékes mondat marad ki a mai órából amiatt, mert ő közbeszólt, és felesleges gondolatok felé irányította az előadót, aki erre persze azt

mondta, hogy a gondolatok egyszerre feleslegesek, s valójában hasznosak is, csak a hasznosságukat most épp nem látjuk, vagy látjuk, csak nem tudatosul bennünk, s hogy a gondolkodás persze még nem tudás, ahogyan a tudás nem bölcsesség és a bölcsesség nem szeretet, s a szeretet nem azonosság a léttel. És hogy ebben még Pál apostol is téved, s elmondta, persze hibásan, az idevonatkozó idézetet, ami mindenkinek már a könyökén jön ki, kivéve, ha a játékgyáros mondja.

Egy-egy régi kötés még feltűnt a játékgyártó életében a nyári hónapok alatt, de azt lehetett működtetni, mert csak alkalmi találkozás volt, két nyaralás között, az Adria és a Balaton között időben félúton. Egy nap vagy csak egy délután. A régi nők már gyerekek mellől jöttek el, egy csomóan külföldön éltek, oda menekültek az egész életüket meghatározó szerelem elől, amely szerelem mégis mindörökre megmaradt, mint emlék és afféle menekülési remény a fejükben, s amikor nyáron hazajöttek, hogy meglátogassák a szüleiket, akik persze boldogok voltak, hogy végre látják az unokákat, és ügyetlen angollal, s a *Bóbita* című Weöres Sándor-gyerekversgyűjteménnyel próbálták ez alatt a hónap alatt megerősíteni az unokáik szívében a státuszukat, hogy majd amikor nem lesznek, akkor tudjanak arra gondolni, hogy milyen aranyos nagymamám és nagypapám van Budapesten, meg hogy bóbita bóbita táncol. Mi az a Bóbita, kérdezték az anyukájukat, mikor már visszatértek a külföldi lakhelyre, az anya nem tudott válaszolni, azt mondta, egy olyan dolog, ami táncol.

50

A nagyszülők minden pillanatot szerettek volna az unokákkal tölteni, az anyát szinte teljesen kizárva a gyerekekkel való kapcsolatból. Ennyi azért jár nekik, a család nélkül töltött tizenegy hónap után, mert azt azért mégsem nevezhetjük családnak, hogy ingyenes internetes vonalakon társalognak hetente kétszer, s ha a lányuk megunja, akkor csak annyit mond, hogy rossz a kapcsolat, és szétnyomja, a gyerekek meg nem akarnak odajönni, mert attól félnek, a nagymama elkezdi énekelni a *Bóbitát* olyan átszellemlélt hangon, amilyen hangot csak az ijesztő filmekben lehet hallani, nem azokban, ahol halomra lövik a ninjákat, borgokat és klingonokat, mert ott rendes harc folyik, hanem a szellemesekben, ahol suttognak éjszaka a falak meg a bútorok. Ilyennek képzeltek el a cukrosnénik hangját, mert abban a skandináv országban, ahol ők éltek, már vannak cukrosnénik is, sőt, főleg azok vannak, olyan magas szintre jutott a nemekről való gondolkodás.

Ez az egy hónap minden nyáron bizonyította a lányuknak, hogy de jó, hogy Nyugatra szökött, a szüleit egy éven át nem lehetne kibírni, még mindig olyanok, mint voltak gyerekkorában, hogy tényleg teljesen leuralják minden idejét, örökösen jótanácsokkal látják el, s hiába mondja, hogy anyu, apu, az év maradék tizenegy hónapját is leélem valahogy. De hogy, mondja erre az apja, s nem restelli kifejtetni, hogy valójában csak az az egy hónap érvényes hónap az évből, amit itthon tölt, a többi egy káosz, mert az ő lányuk mindig is alkalmatlan volt mindenfajta otthonépítésre. Úristen, mi lehet ott, s hogy csoda, hogy ezt a férje egyáltalán kibírja. Nem is sejtették, hogy már régen nem bírja, s iszonyodik a nőtől, akivel képtelen együtt tölteni intim időt, mert örökösen arra gondol, hogy azzal a kezével nyúl hozzá, amivel

a kutyáit simogatja, mert kutyái is voltak a hazáját a szülei miatt elhagyó nőnek, amely kutyák, a férfi megnevezésében dögök, nemcsak büdösek, de hangosak is voltak, telejárták a lakást olyan lábakkal, amelyekkel korábban más kutyák ürülékében tapostak. Nem, ő ilyen körülmények között képtelen az intimitásra, mondta, értve alatta a testi kapcsolatot.

Persze azt elfelejtette mondani, hogy valójában ez a probléma, ami egy harmincas férfinak mégiscsak probléma, meg lett már oldva egy lengyel felszolgálóval a kávézóból, akivel már csak a nyelvi nehézségek miatt sem lehet túl sokat beszélgetni, s emiatt még nagyobb tér nyílt a testi közösségvállalás számára. A lengyelek nagyon odaadó nők, gondolta ez a férj hazafelé menet a lengyel nőtől, aki valójában ukrán volt, s emiatt volt odaadó, mert a lengyel nők épp nem odaadóak, legfeljebb akkor, ha mindig az történik, amit ők akarnak. A férfi még akkor is az együtt töltött órák történéseit lajstromozta, amikor a kutyákat arrébb rugdosva bement a lakásba. Érdekes, még két óra se volt, és mennyi minden történt, hogy hogy is van ez az időmúlás, hogy tulajdonképpen ez az, amiről Einstein beszélt, hogy relatív. Szerinted, kérdezte a feleségét, az idő egyénileg múlik? Mi van? Hogy nem az évek száma fontos, hanem hogy belül mi zajlik? Ez mit jelent, kérdezte a feleség, aki a budapesti nagyszülők szempontjából lány, hogy összejöttél egy kamaszlánnyal. Nem, mondta a férfi, én egy kamaszlánnyal soha nem tudnék, s tényleg igazat mondott, mert a lengyel, valójában ukrán pincérnő már elmúlt húsz, és életkoránál érettebb is volt. Ez is azt bizonyítja, gondolta a férfi, hogy az idő tényleg viszonylagos, aztán a házasságára gondolt, amit örök életre kötött, de rájött, az is viszonylagos, s hogy nincs értelme semmihez sem ragaszkodni, ha minden viszonylagos. Mekkora fej volt ez az Einstein, mondta, s el is határozta, hogy elolvassa tőle a *How I See the World* című könyvet, mert abban, gondolta, nincsenek képletek, szóval meg lehet érteni.

Nem kéne az életemben vájkálnotok, mondta a lány a felpaprikázott apának és anyának, pláne, hogy milyen a házasságom, és különben miért, a tiétek milyen volt. Mi leéltünk együtt egy életet, mondta az anya, és most még jobban szeretjük egymást, mint régen. Tényleg, az anyád, mondta az apa, hozzád képest, hát szinte rendmániás, és még így is vannak problémáim, azért néha csak kifogyok alsógatyából. Hagyjuk, apu, mondta a lány, nem vagyok már gyerek. Hiába menekülsz el, mondta az anya, amikor a nő végül azt mondta, hogy ő inkább elmegy most, és itt hagyja a gyerekeket. A gyerekek nem merték mondani, hogy mami, vigyél magaddal minket is, féltek, hogy megharagudnak rájuk a nagyszülők, és még több érthetetlen verset olvasnak fel nekik bosszúból. Hiába menekülsz, mert ez akkor is így van, mondta az anya, és örült, hogy megint egyedül maradnak a gyerekekkel, s átélhetik, hogy ők a szülei ezeknek a kicsi és aranyos lényeknek, s később, a lány távozása után úgy mentek le a játszótérre, mintha apa és anya volnának. Biztonságos és kreatív játszótér volt, apa és anya, és ők tényleg azok voltak, csak épp nem ezeké a gyerekeké.

A nő rohant a volt szeretőhöz, hogy kiheverje néhány alkalom során a férjétől elszenvedett fájdalmakat, és sérelmeket, mert azért csak sejtette,

hogy egy harmincas éveiben levő férfi valahol ki kell élje a szexuális vágyát, s ha ez nem otthon van, akkor kizárásos alapon csakis máshol lehet. Rohant a játékgyároshoz, akinek egyébként volt némi köze a biztonságos és kreatív játszótérhez, ahová a nagyszülők a gyerekeket vitték, ötletgazda volt és tanácsadó egy bizonyos összegért, mert ugye, ki dolgozik manapság ingyen. A szülei elől menekülő kétgyerekes anya lelkesen vetette magát a karjai közé, into your arms, oh Lord, és nem vette észre, hogy ez a szerető kedvetlenül vonja be az ágyba, amikor a ruhákat magáról már ledobálta. A játékgyáros férfiként nem tudott úgy működni, mint működött tíz vagy húsz éve, de nem számít, mert a nők mindent elfogadnak szerelemből, még azt is, ami valójában elfogadhatatlan.

Egymás mellett feküdtek meztelenül, a férfi simogatta a nőt, mert a keze még a régi volt, bár néha a rossz tartástól be szokott a nyaka állni, de attól csak vezetni nem tud, a nő még jöhet. Simogatta, és arra gondolt, hogy milyen jó, hogy a simogatás is elég, már ereje sem volna teljes testmozgással végigcsinálni. A fizikai erőfeszítés nyomása alóli felszabadulás mégis vitt némi örömet a férfi működésébe. Ezt a nő persze félreértette, s a valahai szerelem maradványának érezte, hogy biztos jöttek más nők, de a játékgyárosnak mégiscsak ő volt az igazi. A férfi érezte, hogy a végéhez közelednek, egyre lelkesebben simogatott, és simogatás közben önkéntelen megerősítette egy újabb évre a kötést. Olyan a kezéd, hogy nincs ilyen keze senkinek, mondta a nő, ne hagyj abba, most ne. A férfi nem hagyta abba, egyre vaskosabbra simogatta a köteléket.

52

Hálózata volt a játékgyártónak érzelmi alapon szerte Magyarországon és szerte a világban. E hálózat újabb tagja épp az a nő lett, aki később rajtad ragadt, mint *pecsét*, de nyárra nem maradhatott rajta a játékgyártón egyszerűen praktikus okokból. Megtörülte a száját, még egy-két morzsalékot összevakart a nyelvével a szájöblökből, azt is lelkes örömmel lenyelte, s akkor fogott bele a korábban már említett, a családomat elhagyni nem fogom mondatba, ami korántsem volt szellemes, de annál inkább fájdalmas a lány számára. Aztán hogy mégis valami érdekességgel megfűszerezze a mondanóját, kibökte, amit ezekben a nyomasztó percekben mindig szokott, hogy akkor vége a terülj-terülj asztalkámnak, most jöhet a borulj-borulj asztalkám. Ezzel a vicces szójátékkal egyáltalán nem a feszültséget akarta oldani, ez volt neki a belső biztatás, hogy tényleg megtegye, amit amúgy minden biztatás nélkül is megtett volna, valamint ezekkel a játékos mondatokkal szerette volna bizonyítani, hogy nem véletlen lett játékgyártó, nem véletlenül tudott betörni a nyugati piacra, amúgy oktatóként is. Tulajdonképpen kiterjeszthette volna a kapcsolatok rendszerét az ottani diákokra is, de egy barátja felhívta rá a figyelmet, hogy ha ott, mondjuk, egy amszterdami vagy bostoni egyetemen egyszer felnyomják, és a nyugati diákok rendkívül öntudatosak, akkor lehet, hogy nemcsak oktatóként tiltják ki a civilizált világból, hanem a termékei forgalmazását is felfüggesztik. Maradt a hazai alapokra épülő kapcsolatrendszer, de hát végül is ez is nemzetközi lett, az elvándorolt tanítványai és volt szeretői révén, s mégiscsak egyszerűbb magyarul elmondani az ágyban, hogy mi mindennel tudja pótolni a testi hiányosságait.

A játékgyártó ügyetlen és visszataszító mondatokkal tette ki a nőt az életéből, mely mondatok ebben a helyzetben nem tűntek ügyetlennek és visszataszítónak, csak kegyetlenül fájdalmasaknak, s ezen a neked is így lesz jó, meg kereshetsz magadnak egy olyat, akivel tényleg a nulláról tudod elkezdni, mert biztos lesz olyan, mindenkinek jön olyan az életében, meg te tényleg jobbat érdemelsz, ezek a mondatok egyáltalán nem segítettek. De én veled, mondta a lány, s közben csorogtak a könnyei, rá a salátamaradékra. Akkor a férfi megsimogatta, és biztosította róla, hogy szereti és örökre szeretni fogja, de tényleg nem lehet, mert ő nem tud változtatni a helyzetén, s hogy ő a valódi vesztes ebben a történetben, azzal, hogy ő mondja ki, természetesen a lány védelmében, a nemet. És ez nem azt jelenti, hogy őt ez nem tenné teljesen padlóra. Épp ellenkezőleg, őt még jobban, mert már hol is tart az időben. Szóval persze hogy jól néz ki, de hát az életkor mégiscsak tény, s mikor lesz neki olyan csodálatos, ezt a szót használta, amely szó még visszataszítóbbá tette az eseményt, ha valaki kívülről látta volna, hogy ilyen csodálatos nőt nem fog soha az életben találni többet. De kívülről nem látta senki, s ahogy lenni szokott, a lány elhitte a férfi fájdalmát, és elkezdte sajnálni, egészen sokáig sajnálta, és kérte, hogy legalább néha írd meg, hogy mi van veled, mert szeretném tudni, meg én ott leszek, ha mégis tudnál változtatni, gyere. Megírom, mondta a játékgyártó, de soha nem írta meg, mert nyár után az új egyetemi év meghozta az újabb kapcsolatot, s mikor ezt az elhagyott lány észrevette, mert hát a vak is látja, amikor ez a tanár végigmegy a folyosón egy elsős andragógia szakos hallgatóval, hogy mi a dörgés. Szóval meglátta, és megesküdt, hogy megtorolja nem a játékgyártón, mert rajta konkrétan nem tudta már, hanem általában a férfiakon ezt a csalódást. Többet senki nem fogja kihasználni az érzelmeit és a testét, amely testre most úgy nézett, ahogyan egy koszos rongyra néz az ember. Ki emeli fel ezt a testet, kinek a kezében fog felfényleni az, amivel most még a konyhakövet sem volna gusz-tusa feltörölni.